

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— aug. 23.

(Elmaradt kitüntetések) Homályosan emlékszünk arra, hogy még abban az időben mikor Thaly Kálmán valami magas kitüntetés: kapott, igen nagyon duzzogtak a kuruc-táborban és hangosan tán nem is mondta senki, de suttogták az egész országban, hogy ilyenkor valami esküt kell tenni a császár előtt, s ennek az eskünek a szövege olyan tartalmu, hogy azt igaz magyar embernek elfogadni nem szabad. Aki ezt az esküt leteszi, az a császárszolgája lett sezzel az esküvel többé hűséges magyar hazafisemki sem lehet. Az öreg kurucon nem fogott ez a babonáság, mert ő a magas kitüntetés dacára is megmaradt kurucnak. A darabontok és egyéb hazaárulók ellenben, akik a v. b. t. t. címet kiérdemelték, csakugyan hűséges sáfárjai lettek a császárnak és katonai elszántsággal követték a legmagasabb parancsolatokat. Ugy volt, hogy a nemzeti kormány az ő tagjait, akik még nem belső titkos tanácsosok, most erre a legmagasabb kitüntetésre fogja méltatni az uralkodó, de a kitüntetés ezáltal elmaradt. A nemzeti kormány tagjai így nem tehettek még esküt a császárhoz való örökös hűségről, ami egy kissé kellemetlen lehet azoknak, akik hazafias lelküket és szent hűvületüket már preparálták erre a nagy alkalomra. Ami késik azonban, az el nem marad. Lesznek a császárnak már a közel jövőben is kétféle belső titkos tanácsosai és a Burg előszobájában ők fogják elmondani a következő párbeszédet:

A régiek (szerényen egy sarokból): Excelencia! Megengeditek, hogy mi is szeretnénk a hazát?

Az újak: Hát még mit? Egy kis fészkesfülemile nem kéne?

A régiek: Csak úgy gondoltuk. Hiszen ha ti ezt nekünk megengednétek, talán még hasznára is tudnánk lenni az országnak. Ha nem engeditek, hát mondjátok meg legalább, hogy mi legyen a mi hazafias kötelességünk!

Az újak: A hazaárulás. Ezt a kötelességet gyakoroljátok, mert erre szüksége van a nemzetnek és a császárnak egyaránt.

A régiek: És mi végből szükséges ez, ha szabad még ezt az egy kérdést kockáztatnunk?

Az újak: Azért szükséges ez öregeim, — mert e nélkül mi sohasem állíthatnánk helyre a nemzet és a király közötti kölcsönös egyetértést.

(A táncmesterek). Kongresszust tartottak Rómában, azon panaszkodván főként, hogy kontárok bitorolják művészeiket, kontárok, akiknek nincs diplomájuk, sem tehetségük. Oda akarnak hatni a hivatalos tánc-

mesterek, hogy az, aki nem szerzett táncnői „oklevelet“ (— hol marad a tánc-doktorátus?) seholse nyerhessen engedélyt tánciskola nyitására. Istene, o y szomorú hát az élet, hogy a táncmesterek, kik egyébként se voltak hozzászokva a püspöki módhoz, nyomoruságról kénytelenek panaszkodni. Nagyon rossz lehet az a krumpli, ami a tótnak sem izlik és nagyon fekete lehet az nyomor, melyet a táncmester is nyomorok itél. És vajjon a konkurencia okozza-e ezt a nyomoruságukat? Aligha. Csak jövedelmező mesterségi ágban lehet a konkurencia. A mesterségből való megélhetés labilitásának oka kétségkívül az, hogy nem járnak már a tisztelt urfiak (suszterinasok) és a tisztelt naceságák (dézsanölgyek) a tánciskolába. Az a társadalmi osztály, mely eddig csak a tánciskolán át merészelt belépni vasárnap délutánonként a táncbódé frissen locsolt földparasztiére, most már csakugy kihagyja életéből a naiv ifjukat, mint akára lateinerek. Tánciskolai idilleket ma már a borbélyinas sem hajlandó észni; ő kelme szivarozik és komolyan udvarol komoly táncművészeknek. Sőt magát a táncot se becsüli sokra, mert ő is rá jött arra a titokra, hogy a nő, ah, a nő, nemcsak tánc közben lehet megölelni. Sőt ami lényeges: a nő tánc közben csak megölelni lehet. Nincs már romantika, tudós taneprofesszor urak! Fűtlyező és harmonika mellett már nem tud táncot lekesülni a szurkos ifjuság. És ideintant is hiába akarnak tanítani: hiába törekednek arra, hogy a szabólegény az ideálja előtt Mária Terézia-korabeli udvari komplimente: vágjon: — mert a szabólegény is épp oly konfidens lett ideáljához, mint a cilianderes és gamásnis urak. Nem ábrándozik az ifjuság többé, hanem flirtöl. Rosszak lettünk, mi modern társadalom. Boesánat, táncprofesszor urak. Önök szépen belenyugodhatnak a meg nem változtatható állapotokba és tönkre is mehetnek. Ma már nem divat komolyan táncolni. Csak épp en ugrál az ember, ha nagyon muszáj.

Nemzetgazdaság és alkohol.

A „Szabadság“-nak írta: dr. Décsi Imre.

— augusztus 23

Mindenki előtt ismeretes, hogy a mértéktelen alkoholélvezet mennyire káros. A tudomány az utolsó években most már világosan bebizonyította azt is, hogy az u. n. mértéktelen szeszfogyasztás is mérhetetlen károkat okoz, ugy az egyénnek, mint az egész társadalomnak. Az elismert nagyhirű tudósok egész sora kétségbevonhatlan bizonyítékokkal igazolta, hogy már a mértéktelen alkoholadagok is súlyosan befolyásolják az egyén egészségét, a faj fejlődését, az egész emberiség szel-

lemi, erkölcsi és gazdasági haladását. Mivel a szesz italok ugy mértéktelen, mint mértéktelen élvezete általános el van terjedve és annak romboló hatása minden téren érvényesül, egészen természetes, hogy az alkoholkérdésnek nemzetgazdasági jelentősége is nagy horderejű és az alkoholizmus elleni mozgalom szempontjából annak megvitatása elsőrendű fontossággal bír.

A szesz italokra kiadott összeg improduktív és haszontalan kiadás és mivel a népesség legnagyobb része — mondhatni 90 százaléka — kis emberből, munkásokból áll, azoknak háztartását az alkoholra fordított összeg minden haszon és előny nélkül aránytalanul megterheli.

Az állam, a társadalom egyeseknek öszességéből áll s így az egyeseknek rossz gazdasági helyzete leszálítja az egész állam gazdasági niveauját. Igen pontos statisztikai adatok mutatják, hogy a munkásosztály keresetének egyötöd, egynegyed részét, sőt sok helyütt a felét adja ki szesz italokra, tehát jóval többet, mint lakásra és élelmezésre. Ennek következménye, hogy az életviszonyok rosszabbodnak, az alkohol káros befolyása rontja a kereset és munkaképességet, szegénységet, nyomort szül. Amerikában és Angliában a hivatalos kimutatásokban a pauperismus okai között 75—90 százalékkal, Németországban 56 százalékkal, Stockholmban 51.7 százalékkal szerepel az alkoholizmus, ugy, hogy Helsingius méltán mondhatta az iszákosságot a szegénység anyjának és joggal sorolható a szociális baj főokozói közé.

Az alkoholizmus nemcsak közvetlenül rontja meg a nép jólétét és dönti az embereket nyomorba, hanem általában is, hogy tönkreteszi az egészséget, elkorcsosítja az utódokat és közvetve közvetlenül okozója a büntetteknek. Az elmebetegnek mintegy 69 százalékanál az alkoholizmus szerepel mint kórok, a büntetteknek pedig több mint felét alkohol hatása alatt követik el az emberek.

Az államnak nemcsak az okozkárt, hogy a szesz italok által egészségükben, gazdasági és erkölcsi épségükben megtámadott produktív munkára képes emberek millióit veszti el, hanem az is, hogy ezeknek legnagyobb részéről az államnak vagy a társadalmi jótékonyágnak kell gondoskodnia. A szegény ügy, lelencügy, börtönök és tegyházak, kórházak és elmeegógyintézetek, epileptikusok, gyöngelméjúek és hülyék intézeteinek, a köreendnek fenntartása mind oly kötelezettséget ró

az államra, amelynek teljesítését legnagyobb részben az alkoholizmus teszi szükségessé. Vegyük mindehez a munkaképesség esökkenését, a balesetek óriási számát, az élettartam rövidülését s világos lesz az a borzasztó kép, amelyet az alkohol rombolása tár a figyelmes szemlélő elé.

Az alkohol élvezet nemzetgazdasági kára abban is nyilvánul, hogy a népességtől óriási mennyiségű gabonát von el. Egy rossz termés valóságos nemzeti csapással ér fel és a nép mégis milliárdokat érő gabonát fogyaszt el szeszes italok alakjában s vonja azt el a táplálkozástól.

A gazdasági helyzet szempontjából kell megítélni azt a viszonyt is, amely az alkoholipar és a munkaszolgáltatás, illetőleg a munkabérek között fennáll. A statisztika bizonyossága szerint az alkoholipar az, mely tőkebefektetését véve tekintetbe, a legkevesebb munkásnak ad kenyeret és a legrosszabb munkabérral köti le a munkásokat, viszont azonban a legnagyobb nyereséggel jár. Ha az alkoholra kiadott összegeket egyéb célszerű és hasznos ipari vagy mezőgazdasági célokra fordítanák, legalább is 5 millió ember nyerne foglalkozást és ezzel meg volna könnyítve a munkanélküliség kérdésének megoldása.

Mindezekkel szemben azt az ellentétést hallani leggyakrabban, hogy az állam nem mondhat le és nem nélkülözheti a szeszdó jövedelemből befolyó milliárdokat. A tény pedig az, hogy minél jobb módú a nép, annál nagyobb összegeket fizet egyenes adóban s minél inkább áldoz az ivásnak annál kisebb azoknak száma, akik egyenes adót fizethetnek. Az alkoholizmus szociális és gazdasági pusztításait tapasztalva, önként tolu előtérbe az a követelés, hogy az alkoholizmus elleni küzdelem

ne csak a társadalom egészségügyi vagy etikai mozgalmá legyen, hanem ismerje az állam is kötelességeit és feladatait, a melyek e kérdés megoldásában reá várnak. És éppen nemzetgazdasági szempontból kell részt vennie az alkoholfogyasztás és az általa okozott károk csökkentését, megszüntetését célzó akcióban.

Az államnak, mely az egész nép jólétét van hivatva előmozdítani és a mely nem akarja, hogy a népek világversenyében visszaszorítottassék, nem szabad az alkoholelles küzdelmet a társadalom magántügyének tekintenie és a harcot tisztán a társadalmi egyesületekre bízni. Azt az állam, a köz ügyének kell megtennie! Csak az olyan állam lehet erős és szilárd, a melynek testileg, szellemileg erős, ép és egészséges polgárai vannak, ilyenek megteremtéséhez pedig mindenekelőtt ki kell küszöbölnie azokat a tényezőket, a melyek a degenerációt, az erkölcsi és testi elfajulást elősegítik. És e téren nem is tisztán egészségügyrendőri ténykedésekre van szükség, mint inkább egészséges szociális viszonyok létesítésére. Messzemenő munkásvédelem, a lakosság élelmezési s lakásviszonyainak a szegény és árvaügynek helyes rendezése, munkásbiztosítás, stb. lesznek azok a tényezők, a melyek nagy mértékben fognak hozzájárulni — az egyéb direkt állami intézkedések mellett — az alkoholvész csökkentéséhez. Mind ezen intézkedések kivételére és az egész állami beavatkozás helyes irányítására megfelelő hivatalos fórumot kell teremteni és az egész államgazdaságnak az egészségügyi, a kereskedelmi, gazdasági és adópolitikának egyaránt magán kell viselnie az alkoholelles harcnak legalább némi jellegét!

Politikai hírek.

Justh házelnök otthon. Justh Gyula képviselőházi elnök a képviselőházban összegyűlt adminisztratív ügyek elintézése után ma este birtokára utazott, honnan ismét csak szeptember elején tér vissza Budapestre, amikor is nagyobb küldöttséget vezet Kolozsvárra, az új Nemzeti Színház megnyitási ünnepélyére.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, augusztus 23.

A régi szabadelvű rendszer egyik fő jellemvonása a hatalmi féltékenység volt, a miben egyszersmind szívós, mindent lebiró ereje is rejtett. Idők folyamán aztán, valószínűleg művészetté fejlett ez a párt-tradíció amelynek a kormányzat minden ágában döntő fontosságú szerep jutott. Annaira viték a szabadelvű párt kebeléből támadt kormányok ezt a hatalmi féltékenységet, hogy még ideát, ötletet se vettek át olyat, ami nem az ő közvetlen érdekszférájukban termett. A kívülről jövő reformtervek és javaslatok következetesen megrakodtak a szakelődőknél, ahol aztán a tanulmányozás ürügye alatt, a soha fel nem támadás reménytelenségével irattárba kerültek.

Temérdek becses és érdemes munkát temetett így el az a kicsinyeskedő rendszer s különösen nagy azoknak az érdekes és gyakorlati érdekek bíró technikai tervezeteknek száma, amelyek eszrendők, sőt évtizedek óta hevernek érintetlenül az egyes szakminisztériumok archívumában. Kossuth Ferenc, hivatalba lépése óta foglalkozik azaz a tervvel, hogy minisztériumának irattárát alapos revízió alá veszi, s mind azt, ami ilyen állítólagos tanulmányozás címe, de elintézetlenül került a lomtárba, most már igazán tanulmányozás tárgyává téti. Ugy tudjuk, hogy a kereskedelmi miniszter,

JEGYZETEK.

CXXVI.

Bármi percben készen állok,
Elszállíthat a halál,
Amidőn társzekerével
A kapunk alatt megáll.

Testem-lelkem oda illik,
Hol meggyűlt a többi lom:
Tört remények, csonka szárnyak,
Gond, kigunyolt fájdalom . . .

CXXVII.

Egy látományra várok,
Midőn lezár az éjjel,
S a pókbálodat, élet!
Könnyelműa tépi széjjel.

Egy látományt, szelidet:
A te tündéri arcod,
Amint már vivni kezdem
A végső földi harcot!

Jövel, sirban te boldog!
Te elröppent, te édes,
A sírok némaságin
Keresztül is beszédes!

Szivem ne fuldokoljon
Rideg, gunyos valóban,
Mit lássam a csalódást,
Költözve, elhalóban?

Ne fogja két szemem le
A szolga keze, durván,
Ne lássak földi arcot,
Isten felé fordulván!

Fényt a nagy pillanatban,
Szűzhomlokod sugárát,
Midőn a zordon éjnek
Kapui mind kitárvák!

De elkerül homály, a
Együtt repülve véled . . .
Így zárjon a körébe
Örökfény, örök élet!

CXXVIII.

„Az idő mindent begyógyít . . .“
S tőr a szív borzalmival . . .
Déliabos bölcsesség te,
Szent hazugság, dajkadall!

Nézd a hervadt rózsabokrot,
Szin s illattalan haraszt . . .
Illatot vajh ki lehel rá,
Rózsássá mi festi azt?

Az idő tehetlen orvos,
Új szívet többé nem ad . . .
Ugy gyógyít meg, hogy kiirtja
Az emléket s vágyakat!

Gáspár Imre.

A TÜSSZENTÉS.

Emlékezetet túlhaladó idő óta a földnek szinte minden népe közt divat volt, hogy a tüsszenőnek „adja istea egészségére“ vagy rövidebben „egészségére“ kívánták — azonban a modern kor a főbb körökből rendre kiküszöbölte; de azért a népéletben e szokás máig is megvan s hihetőleg állandó marad.

A tüsszentésnek eredetéről azt tartja a mythologia, hogy midőn Prometheus az első embert készítő agyagból s a mennyei szikrát egy szekrénybe zárva ellopta, azt szobrának orra alá tartá, hogy vele beszívassa. A mennyei tűz fejébe hatott, fej- s agyidegeit megjárva ezéömlött egész testében s az első életjel, melyet e lény adott, tüsszentés volt. A szobor mozdulatára Prometheus lelkesezve kiáltá: „istenek segéljete meg!“ E kívánat oly hatást tett az emberre, hogy azt hasonló alkalommal azután mindig ismétlé s töle az utóvilág is öröklé.

A görögök és egyiptusiak isteni intésnek bitték a tüsszentést, mely szerint e vagy ama körülmények között magukat viseljek. Xenophon katonáinak hosszú beszédet mondott, midőn egyszer egyik azok közül tüsszentett. E tüsszentést az egész hadsereg ezerecske-jelnek tartotta, s annak tiszteletére a vezér áldozat is. Egy napon, melyen a hü Penelope Unaszes visszatérteért könyörgött istenének, a kis Telemachos oly erősen tüsszögött, hogy az egész palota rengett bele s a gyöngéd nő e pillanattól nem élte többé kérelmének teljesülését. Az Olympus hatalmas istene Zeüs Minervát, a bölcsesség istennőjét teremtve agyából — állítják, hogy ugyan akkor tüsszentett.

Különösen kellett ügyelni a régi kor-

ezt az igazi adminisztratív érzékre és modern, gyakorlati gondolkodásra való tervét már most megakarja valósítani, midőn üdüléséből visszatér. Kossuth Ferenc elhatározását valószínűleg követni fogják a többi szakminisztériumokban is, s a kormány revízió a helycsináláson kívül, kétségtelenül igen sok hasznos egyebet is fog eredményezni.

Különösen áll ez azonban a kereskedelmi minisztériumra vonatkozólag. Tudvalévő tény ugyanis, maga Kossuth Ferenc fejtette ki programbeszédében, hogy a kereskedelmi kormány ipari politikáját nagy beruházási munkálatokkal kívánja támogatni. Kossuth munkaprogramjában nagyszabású vasuti és csatornázási tervek alkotják az új korszak ipari és kereskedelmi politikájának irányítóját. Ilyen körülmények között tehát természetesen, hogy a kereskedelmi minisztériumban minden technikai tanulmány és tervet kiváló méltatásra talál, ha a gyakorlati élet nagy céljainak megközelítésére alkalmasnak látszik. Miután pedig azok a kormányba jutott munkálatok csaknem tulnyomó részben éppen technikai kérdések anyagát ölelik fel, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, már a lelkiismeret szempontjából is, föltétlenül szükségesnek tartja ezt a revíziót, nehogy a felületesség büne révén fosztassák meg az ország valamely nagy gyakorlati értékkel bíró tanulmány hasznát.

Ez az intenció vezérli Kossuth Ferencet, mikor minisztériumának elporosodott, régi levelesládáját egy kicsit megszellőzteti.

A polgármesterek kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

Pozsony, augusztus 23.

Ma kezdődött meg itt a polgármesterek kongresszusa, amelyen Kassai és Székesfejé-

ban a tüszentésére. Azt tartották: ha a vendég az asztalnál tüszent s megszünt enni, nagy szerecsélenséget jelent. Legkedvezőbb idő volt a tüszentésre déltől éjjelig, midőn a nap a bika, oroszlan, mérték, bak és hal jegybe lép — más csillagok alatt veszélyes. A ki reggel felkelésnél tüszentett, az egész nap kellett, hogy vigyázzon magára. Ezek s több ilyen vélemények keringtek a nép között. Ámos könyveink még maiglan is jósolnak a hétnek minden napján történő tüszentésekről.

Sokan ismét következőleg mesélnek a tüszentésről. Miután az isten a világ teremtését bevégezte, azt határozta, hogy az ember csak egyszer tüszentsen életében, s azt közvetlen halála előtt. Jákób koráig tehát az egyetlen halál neme volt az emberiség előtt ismeretes. El bölcs patriárka azonban földre borulva kérte a teremtőt, hogy a halálnak ne a nemével végezze életét. Imádsága megajánlotta. Jákób tüszentett s nem halt meg, mely csodaszzerű tünemény a jelen voltakat nem kissé álmékkodtatta. Jákób megtettegedett; ez már új csoda volt az emberiségre, mely más betegséget még akkor sem ismeri, mint a halálhozó tüszentést.

Ezentúl aztán mindenki azt állítja, hogy a természet megváltoztatá törvényeit, s így jó és illőnek találták a tüszentőt „segély isten” szóval is köszönteni.

A monometspai népnek még most is szent szokása, ha királyuk tüszent, egész városnak hirul adják, s a népség öröm zarárdja: „éljen a király!” Midőn Amerikában a guacajai kacika tüszent, minden indus földre borul s égre emelt kezekkel kéri a napot, hogy fejedelmüket védje, világosítsa s legyen mindig vele.

A botokud népnek pedig az a fatális szokása, hogy ha valamelyik közülök tüszentett a körülötte lévőknél ujjongva ölelik, csókolják és össze vissza harapják.

vár kivételével valamennyi város képviselői megjelentek, azonkívül Pozsony város tanácsa területileg és törvényhatósági bizottságának tagjai is szép számmal vettek részt.

Brolly Tivadar kir. tan. pozsonyi polgármester pontban 9 órakor megnyitván az értekezletet, első sorban, mint tavaly megválasztott elnök, másodsorban mint az első koronázó város polgármestere hosszabb beszédben üdvözölte a vendégeket. Pozsony — ugymond — váratlan érte e kitüntetés, mert a tavalyi határozathoz képest Kassán kellett volna a kongresszust megtartani, azonban az ottan beállott különleges viszonyok miatt Pozsony város közönségének meghívására itt jöttek össze. Tavaly az egész ország oly sajnálatos viszonyokat élt át, melyek egész közgazdasági életünkre károsak voltak. A panosovai kongresszus után azon óhajjal oszoltunk szét, hogy a legközelebbi értekezlet már sokkal kedvezőbb politikai viszonyok közt fog összejönni, oly viszonyok közt, amelyek a városokat valaha arra képesítik, hogy önállóan, függetlenül, saját erejükkel, minden fölösleges gyámkodás nélkül teljesíthessék kulturális és gazdasági feladataikat. Az alkotmány tavaly óta szerencsésen helyreállott, a városi ügyeknek ily kedvező rendezésére azonban sajnos, ma is még kevés a kilátás, remélhető azonban, hogy az alkotmányos szabadság éltető melege ezen közhaj megvalósulását is idővel megérieli. Kívánja, hogy a város vendégei Pozsonyban jól érezzék magukat és tekintettel a város különleges helyzetére, legyenek jóakaró elnézéssel az itt-ott esetleg tapasztalható hiányokkal szemben.

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után, melyre Bernády György marosvásárhelyi polgármester néhány meleg szóval válaszolt, a kongresszus alelnökévé Kovács József debreceni és Rimler Károly nagyváradi polgármestert választották meg, a jegyzői teendőkké az elnök Jankó Zoltán Pozsonyvárosi aljegyzőt bizta meg.

Megkezdődvén a tárgyalás Bernády marosvásárhelyi polgármester emelkedett fel válaszára. Indítványt terjesztett a kongresszus elé, hogy azon alkalomból, miszerint az ország polgármesterei az alkotmányos rend helyreállta óta most találkoznak először, a kormány elnökét Wekerle Sándor és Andrássy Gyula gróf belügyminisztert táviratilag üdvözöljék. Az indítványt természetesen nagy lelkesedéssel elfogadták.

Ezután Keeskemét város polgármesterének a közadó mentesség e vonatkozó indítványát tárgyalta, amely hosszan foglalkoztatta a kongresszust. Az indítvány felet úgy határoztak, hogy a város beltelekeire harminc, kültelekeire tizenöt évi házádméntség iránt indítanak mozgalmat.

Lukács Ödön nagyváradi adótanárnok a pénzügyi tőkék jövedelmének a törvényhatósági és községi adóztatásának kiesközlése tárgyában terjesztett a kongresszus elé javaslatot, amelyet egyhangulag elfogadtak.

Végül elhatározták, hogy a jövő évi kongresszust szeptember első felében fogják megtartani.

Retenes számok.

— Az alkohol pusztítása. —

A magyar társadalom pillanokra 186,923.183 koronát, sőt 45,567.870 koronát es borra 174,967.500 koronát költött el a múlt esztendőben. Ha még egyszer visszavonulunk e számok határtalan nagyságára,

összeszorul a szívünk s egy cseppet sem csodálkozunk azon, hogy a hajdanán hős szittya nemzet csenevész unokái lehorgasztott fővel s koldusbottal vitorláznak át az Océánon.

Hiszen ha ezt a rengeteg összeget csak egy egye len egy évre lehetne összegyűjteni (több mint 300 millió korona) nem maradna ebben az országban község iskola vagy templom nélkül s kevesebb lenne a nyomor, a köny. Ha azt mondjuk, hogy ez országban nincs egy talpalatnyi tér, mit vér neáztatott volna, elmondhatjuk azt is, hogy nincs egy talpalatnyi tér, melyet könnyeinkkel ne öntöttünk volna.

És ezt a vérről és könnyel oly gazdagon öntött szent földet — száz és százezren hagyják el. Hisz odaát esendesebb az élet, mint itten. Ott többet lehet szerezni, mint itten. Ott a törvények szigorú intézkedései óvják az embert az alkohol mértéktelen élvezetétől. Ott az életbiztosító ügynökeinek első kérdése: iszik e szeszes italt? Ha igen akkor csak állja a betétet, a mit fizetnie kell. Angliában a kocsmában csak egy félórásig maradhat a passas, akkor távoznia kell. Ott a kocsmároszt szigorúan büntetik, ha olyan embernek ad italt, aki már részeg.

És így hozhatnák fel különböző rendszabályokat különböző államokból, amelyek az alkoholizmus csökkentését célozzák.

Náunk is történt valami. Megmozdult az egész társadalom — befordult a fal felé tovább aludni. Hadd csinálja a kormány, csinálják a hatóságok. Holott a társadalomra hárul a kötelesség. Felvilágosítani a népet arról a határtalan nagy kárról, a mit a szesz élvezete erkölcsi és gazdasági téren okoz.

A mi népünknek megkövesedett hite, hogy a pálinka éltet, hogy a nélkül munkás ember nem élhet. Hogy micsoda veszedelmeket hordoz mehében ez a tudat, annak a részletezését, a sötétebb sötétebb képüket mindannyian ismerjük.

Valjuk be őszintén; hogy a mi társadalmunk e téren vajmi keveset, mondjuk éppen semmit nem tesz. Évek óta csak a sajtó tartja szőnyegen e kérdést. Itt handabandázunk — és a fehér asztal mellett iszunk. Közbe azon gondolkozunk, hogy teljes absztinenciát fogadjunk e, vagy tartunk ki a mellett, hogy etkezés után egy kis víz bor nem árt.

Igy bizony nehezen haladunk!

Szó se lehet arról, hogy a fenti számok egyszerre elanyagcsenek. Évről-évre fognak azok csökkeni. De kötelességünk a számoknak minél nagyobb mértékben való csökkentését előmozdítani.

Mert egy pillanatra sem szabad elfelejtenuünk, hogy e számok csökkentésével egyenes arányban kevesebbednek a koldusbottok s apad a köny.

A felénk nyújtott két üveg közül a mennyivel közelebb jut hozzánk az orvossgos üveg, annál távolabb kerül tőlünk a mérget tartalmazó.

Ne nézzük tétlenül e pusztítást, amely következményeiben öldöklőbb minden pestisnél, minden háborúnál. Akármelyik Rómába vezető utat választhatjuk — csak odaérjünk. Főszínen kell tartani a kérdést, minden módon a cél elérésére kell törekednünk.

v-i.

KÖZIGAZGATÁS.

△ dótárgyalások.

— Hetedik nap. —

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 22.

Lassan majd befejezés felé közeleg már az adóívető bizottság működése. Ma volt a tárgyalások hetedik napja.

Az első kerületi adóköteleseknek azon része volt a mai tárgyalásra beidőzve, amely a legtöbb jövedelmi adót fizeti. Ügyvédek, orvosok, kereskedők és nagyobb iparosok.

A bizottság a megszokott, működése kezdetétől jellemző humanitással, méltányo-

man és emberségesen járt el az adózó polgárokkal szemben.

Egyetlen felebbezés történt a tárgyaláson és pedig a pénzügyigazgatóság részéről. Nagy József eladó dr Balkányi Ede orvos 167 kor. 50 fillérnyi adóját felebbezte meg.

Eredménye a mai napi adókiivetésnek a következő:

Dr Kalmár Barna 111 korona, Monoki Lajos 81.29, Káldor és Társa 111.17, Püspöki Lajos 81, Tóth Sándorné 66.34, Kiss József 80.50, Szöke Dániel aranyműves 88, dr. Balkányi Ede 167.50, özv. Nagy Sándorné 50.20, Klein Dávid 50.60, özv. Tóth Jánosné 50.80, dr. Kiss Gyula 100, özv. Jándi Mihályné 76.27, Hadadi Józsefné 100.01, özv. Kósa Mihályné 84.82, özv. Dulin Lőrinczné 45.45, dr. Brukner Erő 500, Rosenthal Mór 28.60, Vas István 142.18, Venyige Ferenc 59.50, ifj. Bihari István 60, Kánya Lajos 53.65, Weisz Jakab korezmáros 79.20, Knöpfer Izidor 133.46, Szabó Lajos ö, Prack Hugó papucses 29.40, Kiss Lajos szatócs 72.77, Balog Ilona 286.40, Ösvát Ferenc pék 21.60, Osga Antal 32.40, özv. Sebestyén Iméné szabó 23.75, D. Nagy Dezső 39.29, Dózsa Jánosné 44.35, Boldizsár János 27.33, Csapó F. pintér 21, Tóth József szatócs 30, Méder Lajos női felöltő készítő 28.50, Minarik József férfiszabó 25, Megyerosi Zoltán szatócs 52.50, Kazai József 49.60, özv. Vass Andrásné 46.74, özv. Gvarmati Gáborné 44.46, Kovács Gyuláné 36.45, Várai János 117, Osga Gyula 31, Egri Lajos 46, Valtur Ferenc szabó 24, Moskovics József szabó 49.50, Feltman Márk 55, Lakatos Sándorné női szabó 40, Gebei Mária 3.30, Schvare Ferenc 36, Hartman Ignác 45, Vida András 36, Veres Mária 37, Ripor Gábor 56, Horvát Ignác 42, Ceglédi M. József 66, Zicherman Mózes 67, Rosenberg Dávid pálinkás 164, özv. Varga Istvánné 10, Hohmann Zidór 50, Szabó István 90, Domján János italmérő 108.32, Mater Miklós 74.57, Boldizsár János bormérő 178.64, Kepes Sándor szatócs 176.14.

A Gotterhalte és a tulipán.

(Botrány egy osztrák fürdőn)

— augusztus 23.

Innsbruck mellett, egy jelentéktelen osztrák fürdőhelyen, csunya kis tulipánest történt. Oly bosszantóan idétlen ez a história, mintha egyenest az osztrákok rendelték volna meg, hogy még jobban kompromittálják vérszegény fellobbanásunkat, a tulipánmozgalmat.

Az eset így történt:

Oetz nyaralóhelyen az osztrák fürdővendégek a király, illetve császáruk születésnapja alkalmával ünnepélyt rendeztek, amelyen szokás szerint, az osztrák császári ház himnuszát: a *Gotterhaltét* is eljátszották. Nyolc magyar fürdővendég erre tüntetően otthagya a térzenét, amit egyébként nem is lehet rossz néven venni tőlük.

De este az osztrákok diszlikomát is rendeztek és a vendéglős óvatosságból előre figyelmeztette a magyarokat, hogy jó lesz, ha elmaradnak onnan, mert el akarta kerülni a kínos összetűzéseket.

Am a nyolc magyar honfi megjelent mégis és mindegyik feltűzte mellére a tulipánt. Mikor aztán az egyik osztrák felköszöntötte a császárt, a magyarok tüntetőleg ülve maradtak.

Erre aztán kitért végképpen a botrány. Az osztrákok méltatlankodva ugráltak föl a vendéglős kiutasította a magyarokat a teremből, sőt a hotelből is. Nyomban bucolkodniok kellett onnan és az osztrákok még néhány marék homokot dobáltak utánuk.

Nem lehetne természetesen szavunk az ellen, hogy magyar emberek nincsenek elra-

gadtatva a Gotterhaltétől és hogy nincs kedvük fölállással ünnepelni az osztrák császárt. Azt sem kifogásolhatjuk, hogy tüntetve viselték a magyar gazdasági harc szimbolumát, a tulipánt. Mindez erény és nem bűn. De arópirító szégyen az, hogy miodez egy osztrák fürdőhelyen történt. Aki magyar érzésű és nem akarja a Gotterhaltét hallgatni és viselni akarja a tulipánt, az ne menjen osztrák fürdőbe és nem ott költve a magyar pénzt, tüntessen a tulipán mellett.

Ilyen hazafiakra egyáltalán nincs szükségünk! És az ilyen tulipántüntetések egyáltalán nem fogják megerősíteni ezt a derék intencióju mozgalmunkat! Ösüttz nem olyan fürdőhely, amelynek kizárólagos gyógyereje kényszeritené a beteget a látogatására. Egyszerű mulatóhely az, amilyen sok száz van Magyarországon. Ha valaki mégis az osztrák helyet keresi fel, ne kompromittálja legalább azt a jelvényt, amely semmiesetre sem készült ily léha és frivol komédiázás számára.

NAPI HIREK.

Ósdi könyvek.

— augusztus 23.

Pár nap múlva megkezdődnek az iskolai beiratások. Lesz tolongás főleg a középiskoláknál, amikből bizony édes kevés van. És a szülőknak gondot okoz újra, mit csináljanak a künrekedt nebulókkal. De gondot okoznak nekik — a könyvek is. Középiskolai tankönyveink igen drágák. Alig pár ives tankönyvnek két-három korona az ára. Egy egy felsőbb osztályu tanuló tankönyveinek beszerzéséhez 50—60 korona kell.

A középiskolai tankönyv e drágasága honosította meg nálunk az ócska tankönyv vásárt. Alig van ország, ahol annyi volna az antikvárius, mint hazánkban. És ezek ilyenkor szeptember táján megcsinálják egész esztendei kiadásuk regiejét. Hiába való volt az orvosok figyelmeztetése, milyen káros az ócska tankönyv, hogy mindenféle ragályos betegségek a terjesztője: a szülő azt tekintti, hogy olcsóbban szerzi be, mintha ujonnan venné, tehát vásárolja a régi tankönyvet.

Ez kettős ekből hiba. Először a már említett higienikus okokból. Azok a piszkos lapok valóságos fertőző bacillus-telepek. De morális okok is szólnak a mellett, hogy a gyermek új tankönyvet kapjon. Mennyivel szívesebben tanul az a gyerek a maga tiszta könyvétől, mint amit más diák elayított! Sok gyerekben meg van az undor az ily tankönyv iránt. Minek azért hát az ily tankönyvet beszerezni neki. És a tanulás is bizonyára jobban esik új könyvből, mint régitől.

Ideje volna tehát a miniszteriumnak gondoskodnia arról, hogy középiskolai tankönyveink olcsóbbak legyenek és a szülő ne legyen kitéve a kiadók tankönyvuvsorájának.

Napról-napra.

— augusztus 23.

(Augusztus végén.)

Még benne vagyunk az orfeumban,
Még ingerel a férfi-est,
Még hűsre, jéghidegre vágyik
Az izzadás gyötörte test;
Kíváncsivá tesz még a sláger,
Mit félőles plakát jelez:
S egy csöndes szél azt sugja mégis.
Hogy már a nyárnak vége lesz.

Még hallani a szerelemről
Nyár-izü csintalan mesét,
A hősről, ki rutul becsapta
Vakon bizó szerelmesét:
A lány csókot adott a csekkért,
És hamisított volt a csekk,
Máskor a lány legyen okosabb:
Az aláírást nézze meg.

A Csicsogó körötti részben
A gyilkolás is még divat,
Mégölnek egy és más divatból
Valami csekélység miatt;
S olyankor ér oda a rendőr,
Mikor a gyilkos oda van;
A külsősor törvénye mindez,
A külsősor, az már olyan.

A kávéházban még viseljük
A szalmaözvegy-éleceket,
Kalandokról a boldog ember
Mesél nekem, mesél neked;
Nem tart meg semmit a begyében
És mégis diszkrét rendkívül,
S mire megjö az ősz, az asszony,
Mesélő kedve is lehül.

Eredj vén nyár, forró, kegyetlen,
Te panamázó, te frivol!
Bucsuzásodra is erőtlén,
Csak vánszorog, dőcög a toll.
Eredj, s a tisztességnek ősze
Foglalja el bűnös helyed,
Mikor dalolni, verset írni
Már nem muszáj, hanem lehet!

— **Személyi hír.** A debreceni kereskedelmi betegségelőző egyesület igazgatósága értesíti a betegségelőző pénztár t. tagjait, hogy dr Tüdős Kálmán egyleti orvos ur f. é. szeptember 30 ig távol lesz a várostól és ezen idő alatt őt dr Brunner Lajos orvos ur (Hunyady-u. 2. szám) fogja helyettesíteni.

— **A főispán Budapesten.** Wessprémy Zoltán főispán ma délelőtti több fontos megyei ügyben Budapestre utazott.

— **Gyászintenzitet Csaplár Benedekért.** Csaplár Benedeknek, az elhunyt tudós papnak lelkiüdvéért ma reggel 8 órakor tartották meg a gyászmisét a budapesti piaristák házi kápolnájában. A kápolna hájóját az Entreprisa intézet gyáspompával vonta be. A feketével bevont első padosorokban foglaltak helyet a Budapesten időző kormánytanácsosok és rendtagok Magyar Gábor rendfőnökkel az élén. A gyászmisét Bokács János belvárosi plébános mondotta.

— **Beiratások a színművészeti akadémiára.** Az országos m. kir. színművészeti akadémián a beiratások az előkészítő osztályba szeptember hó 10, 11 és 12 én, az akadémia I. és II. osztályába pedig szeptember hó 13 án tartatnak meg délután 3 órától kezdve.

— **Keresk. ifjak dalestélye.** Szeptember 1-én, azaz szombat este tartják meg kereskedő ifjaink nyári szokott dalestélyüket a Dobos pavilonban. Mint tudjuk az intelligens dalegyet egyre a vidéki legkiválóbb dalardaknak, mely napról-napra szép haladást tesz. Majd itt, majd ott halljuk őket vidéken kitüntető elismerés között, ahol az előkelő világ szíves meghívására ment. Estélyei rendszerint pompásan sikerültek, de nem is csoda, mert ahol a mi kereskedő ifjaink megjelennek, ott nincs hiány a tánc, jókedv és a kedélyes hangulatban. Meghívók egy pár nap múlva szétküldetnek. A zenész a Magyar testvérek országos hírű zenekara lesz.

— **Nyugdíjazott püspök.** Müller Frigyes, az evang. szász egyház püspökét, főrendiházi tagot, aki ma 78 éves, sejtát kérelmére nyugdíjazták. Müller püspök 1848 óta áll egyházi szolgálatban. 1893. óta püspök. Ő kezdeményezte 1890-ben a szász nagygyűlést, a mely a szász politika magyarbarát fordulatát jelentette.

— **A pap büne.** Kinos, felháborító szenzációja van Mácsa községnek, melynek gör. kel. lelkészéről: Rác Liviuszról, hogy az erkölcsöknek ez az askéta külsejű prédikátora egy elvetemedett gazember. A pap egy hitbuzgó szép leányt, a 17 éves Pangica Szidát elcsábította s mikor a szerencsétlen teremtés gyermeket szült, azzal fenyegette meg, hogy a pokol fenekére kerül, ha elárulja, hogy ki a gyermek atyja. A szerencsétlen leány kétségbeesésében megölte újszülött gyermekét és elásta a kis holttestet a kert aljába. A dolog tudomására jutott a bábának, Szakuj Jánosnának is, aki maga is meggyőződött, hogy a gyermek titokzatosan el lehet rejtve s mindjárt rosszat sejtett. Följelentette az esetet, mire a vizsgálat nyomban megindult. A kurtiosi esendőörök két embere kérdést intézett Pangica Szidához, aki nem bírta sokáig a tagadást és Keresztessy Zachariás esendőörömester keresztkérdéseire bevallotta, hogy megölte gyermekét és elásta az eresz alatt. Elmondta azt is hosszas faggatásra, hogy büntetésre Rác Liviusz pap volt. Pangica Szidit e vallomása után letartóztatták s a súlyosan kompromittáló adatok alapján megindították a vizsgálatot a leánycsábító pap ellen is.

— **Sörárpavásár.** A IX. országos sörárpavásár folyó évi augusztus hó 23 án osü-törtőkön fog megtartatni Miskolcon a város-háza nagytermében. E vásár délelőtt 9—12 óráig, délután 2—4 óráig tart. Közlebbi értesítés a kamaránál nyerhető.

— **A férj föltámadása.** Kassáról írják: Szent-András községből néhány évvel ezelőtt Grün Sámuel Amerikába vándorolt, mert itthon nem tudta eltartani a feleségét. Az újvilágban sokáig munkátalanul bolyongott és bizony gyakran éjjelre kénytelen volt meghúzódni gyanus menedékhelyeken is. Egy ilyen éjjeli szálláson halótársa ellopja ruháját és vele együtt utlevélét is. A tolvaj elhagyta a várost és Csikágóba ment, ahol megbetegedett és a kórházban meghalt. A tolvajt azután Grün Sámuel néven eltemették és feleségét hivatalosan értesítették, hogy férje meghalt. Grüné sokáig gyászolta férjét, de azután újra férjhez ment Grünstein Mór vendéglőshöz, akivel boldogan élt. Augusztus 13 án egy idegen ember érkezett Szent-Andrássra és Grün Sámuelről tudakozódott. A vendéglőbe utasították, ahol az asszonyt egyedül találta. Amikor az asszony megpillantotta az idegent, elsikoltotta magát és eszméletlenül összerogyott. Az idegen ugyanis Grün Sámuel volt, aki sokáig bolyongott Amerikában, míg végre annyi pénzt gyűjtött össze, hogy hazaszíhatott. Az asszonyt alig tudák életre kelteni. Amikor végre magához tért, felment a padlásra s felakasztotta magát. Mire ráakadtak, már meghalt.

— **Elváltak és özvegyek.** A statisztika nem mindig a száraz számok tudománya, vannak mulatságos oldalai is. Ilyen például az a kimutatás, amelyet most a francia ujságok közölnek a párisi válóperek hőseiről és az özvegyekről. 2276 özvegy ur közül 148 még a gyászév letelte előtt újra megnősült, 628 pedig nyomban a gyászév után. A leghüségesebbek se voltak három évnél tovább özvegyek, mindössze 37 olyan ember volt, aki beírta egy feleséggel és nem házassodott meg másodszer. 1907 özvegyasszony közül csak három vigasztalhatatlan akadt, a többi 1904 hólgy 9—18 hónapig belül újra férjhez ment. A válópörök vége ugyanaz. 669 elvált férfi közül 109 éppen csak az ítéletet várta be. 41 ember

kivételével 1—2 éven belül a többi mind megnősült. A nők nem sietnek olyan nagyon, mindazonáltal 716 elvált asszony közül a kilencedik év végén már csak 79 olyan volt, aki nem ment újra férjhez.

— **Két padlásszoba.** Szorgalmas kutatók megtalálták azt a padlásszobát, amely Viktor Hugonak első párisi lakása volt. A rue du Dragon 30. száma alatt, egy XIV. Lajos idejében épült házban van ez a szobácska, amelynek miniatűr-erkélyéről messze elláthat az ember a város fölött. Ebben a szobában ma egy fiatal festő lakik, aki most végzi akadémiai tanulmányait. A ház mostani tulajdonosa, értesülvén arról, mi nő becses szobát rejteget e ház, elhatározta, hogy emléktáblát illeszt a házra. Aminek van is értelme, mert hiszen a költő itt írta legelső verseit. Nem messze e háztól a rue Bonaparte és a rue Gozlin sarkán, egy valamivel modernebb házban van egy másik padlásszoba, amely a császárság alatt az akkor teljesen ismeretlen Léon Gambetának volt első lakása. A nagy szónok barátai és tisztelői most ezt a házat is emléktáblával akarják megjelölni.

— **A megölt földbirtokos.** A veszprémmegyei Dávecsernek tavaly decemberben nagy szenzációja volt. A városkához közel az országúton meggyilkolva, elvágott nyakkal és kirabolva találták meg Ughy János földbirtokost, az ottani Ughy pusztá tulajdonosát. A széleskörű nyomozás megállapította, hogy a meggyilkolt utójára tavaly december 12-én a dávecseri nagyvendéglőben Soós Kovács Gábor borszorosoki kispapával és a vele volt Gál Antal molnárkocsissal beszélgetett s aztán, délután 4 óra felé hazafelé ballagott. A esendőörök megállapította azt is, hogy Ughynál mintegy 15 korona készpénz, ezüst óra és lánc volt, amelyet a gyilkosok elraboltak. Ez alapon elfogták a két terheltet, akik rövidesen bevallották tettüket, de a meggyilkolt nyakának elvágását egymásra tolták s ebbeli vallomásukat mindvégig tartották. A veszprémi kir. ügyészség rablógyilkosság miatt emelt vádat mindkét tettes ellen, az ottani esküdtbírószak azonban csupán a szándékos emberölésben és rablásban mondotta ki őket bűnösnek. Az eljáró törvényszék Soós Kovács Gábort 15 évi, Gál Antalt pedig 12 évi fegyházra ítélte ezen verdikt alapján. A kir. Kuria ma Herics Tóth János elnöklété alatt a benyújtott semmisségi panaszokat, mint alaptalanokat elutasította.

— **Halálos szerelem** Nagyváradról jelentik: Zichy Jenő gróf magaslaki birtokán véres esemény történt. Marozsán Péternek, a kastély gondnokának tizennyolc esztendősen szép leánya, aki most készült a rajztanárképző intézet képesítő vizsgálatára, beleszeretett Orlovics György oláh pásztorfiuba. Viszonyuk kitudódott, amire Marozsán elverte a fiut. A szerelemek azért mégis találkoztak s elhatározták, hogy megölik magukat. Mielőtt a leány utolsó útjára elindult volna, még könyörgött anyjának, hogy ne ellenezze kedvesével való házasságát. Az anya elutasította kérésével a leányt.

— Jó, — felelte az elkeseredett leány. — Ha nem engedtek élni, meg is tudok halni szerelmemért.

A kastély kertjének egy zugában találkozott a pásztorfiúval. A leány revolverrel háromszor rálőtt kedvesére, akit megölte a golyók, azután magára sütötte a fegyvert. Még volt annyi ereje, hogy sebével két kéz lépésnyire elvándorolt, de azután lábának kuszájában holtan rogyott össze.

— **Felakasztotta magát.** Hajduböszörményből írják: Ott ma reggel virradóra öngyilkosságot követett el Gyulay Gáborné Gyulay Gábor jómódu gazdálkodó felesége. A 75 éves öregasszony felakasztotta magát.

Mire rátaláltak, már halott volt. Tettének oka ismeretlen.

— **Találtatott egy zálogjegy,** igazolt tulajdonosa átveheti a belvárosi rendőrkapitányságnál.

x **LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalu ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-rakatban.

x **Bika mulató.** Három és fél havi működés után 8 nap múlva befejezi Grünau igazgató az előadásokat. Mint az egész idény alatt, úgy ezen utolsó hétben is egyre változik a műsor. Ma lépnek fel a híres excentrikusok, Bläx s Witte, akiket az igazgató a Bucaresti kiállításból hozatott, — továbbá egy rendkívüli kacagató bohózat kerül naponta színre, mely a közönséget különösen mulattatja és élveztes estét nyújt.

x **Utazók és ügynökök** fix fizetéssel és jutalékkal felvétetnek Schweitzer Testvérek cégnél Debrecenben, Piac utca 56.

x Az Arany Bika kávéházban minden este elő-gányzene.

Budapesti levél.

A „Szabadság”-nak írta: Faragó Jenő.

— augusztus 23.

Tehát sztrájkolunk! Harcba léptünk a háziurainkkal és álljuk a harcot mindaddig, amíg a javunkra nem fordul a helyzet. Ami azt jelenti, hogy amíg a világ világ lesz, a pesti lakó mindig harcban lesz a pesti házi-urral. Csodálatos és érthetetlen ez a nagy kapzsisága a mi jámbor spießbürgereinknek, — akik többnyire ilyenek! — a régi jó időkben jutottak a telkeikhez és a házaikhoz s akik sohase vitték volna ennyire, ha ők is úgy nyuzták volna a régi Pest háziurait, mint ahogy ők nyuznak most bennünket.

A pesti háziurnak minden alkalom jó arra, hogy stájeroljon!

Kiállítás — lesz: föl kell emelni a házbért; kiállítás — van: stájerolni muszáj; kiállítás — volt: csavarni kell egyszer a srótot! Uj házmester jön a házba, vagy el-megy a régi; gyerek születik a harmadik emeleten, vagy meghal valaki az elsőn, másodikon, negyediken — vidáman stájerol a háziur! És történik emez, vagy történik amaz — mindig csak mi isszuk meg a levét!

Tehát sztrájkolunk! Egy szép reggelen egyszerre negyvenkét lakó mondott föl a háziurnak. A fölmondás az első lépés, a kihurcolkodás az utolsó; közben pedig — a szó igaz értelmében! — folyik a harc. A lakó mindent elkövet a ház ura ellen s a háziur se hagyja magát! A lakásokban minden szegnyomot megfizettet magának a háziur; a lakó pedig úgy áll bosszút, hogy mást is eljleszt a lakástól.

Mikor jönnek a lakásnézők, mostanában, ilyenfogantatásban van részük:

— Ah, ah! . . . A lakást tetszik meg-nézni? . . . ah! ah! . . .

— Igen, kérem, a lakást nézzük meg.

— Nagyon szép lakás.

— Uraságod meg volt vele elégedve?

— En? Oh, igen, igen! De a feleségem nagyon melegnek találta, mer egész nap idetűz a nap. En — imádom a napsütést és a kemence forróságát; de a feleségem . . . a feleségem! . . .

A lakáskereső tovább érdeklődik:

— Es tiszta, kérem a lakás?

— Hogy tiszta e; de még menyire!

— Nincsenek . . . nincsenek . . . nincsenek? . . .

— Poloskák? Svábok? . . . Nincsenek!

— De legalább sohasesm látam egyetlen egyet sem. De a gyerekeim azok láttak néhányat . . . úgy futólag! . . .

— Akkor talán ki sem vesszük a lakást.

— Oh, miért nem? Hát igaz, vannak apró hibái, de viszont a házmester goromba mint a pokróc; a háziur kegyetlen, mint egy pisca s a vice úgy bánik a lakóval,

mint a napos káplár a regrutávell. . .

Persze, aki a lakást nézni jött, ijedten menekül. És folyik a különös harc tovább. Ma még csak két ház sztrájkol, holnap-holnapután következhetne a többi is.

Nem is volna utolsó dolog kiköltözni a budakeszi erdőbe és onnan nézni, gusztálni a pesti háziurakat.

De ennyire még nem vagyunk. A harc egyelőre vidám és az van felül, aki győzi humorról. Csak ne is kerüljön sor soha a komoly, az éles fegyverekre! . . .

TAVIRATOK.

A király utazása.

Eszék, augusztus 23. A Boszniában lakó horvátok elhatározták, hogy ófelségének Trebinjébe érkeztek parazul kiállított hódoló feliratot nyújtanak át.

Zsedényi féle lovagias ügy.

Budapest, aug. 23. A katonatisztek részéről tömegesen provokált Zsedényi Aladár hírlapíró segédei ma hosszasan tanácskoztak Fabricius és Formanek ezredek megbizottaival. A tárgyalások eredményeként megállapodtak a legsúlyosabb feltételű kardpárbajban, mely a Ludovikában holnap Formanekkel megtörténik. Fabricius ezreddel a párbajt betegsége miatt egyelőre elhalasztják.

Elmaradt hadgyakorlatok.

Eszék, augusztus 23. A honvédségi nagygyakorlatokat a kitört skarlátjárvány folytán nem tartják meg.

A tanítás reformja.

Szentpétervár, aug. 23. A legutóbbi minisztertanács elhatározta, hogy külön bizottsággal törvényjavaslatot dolgoztat ki az elemi iskolai tanítás tárgyában, hogy első sorban a törvényjavaslatot terjeszse a birodalmi tanács és a birodalmi дума elé. A minisztertanács egyidejűleg elkerülhetetlen szükségességnek mondotta, hogy az elemi iskolai tanítás jóvedelme felemeltessék, ezen iskolák száma szaporíttassék. E végből a jövő iskolai évre 5 millió 380.000 rubelt folyósítanak. A minisztertanács ezenkívül elhatározta, hogy a parasztioknak a többi társadalmi osztályokkal való egyenjogúsítására vonatkozó törvényjavaslatot készít. Szükségességnek mondták ki továbbá, hogy a lengyel és a lithván provinciák társadalmi szabadságát korlátozó törvények hatályon kívül helyeztessenek.

Valparaizói földrengés.

Valparizó, augusztus 23. A földrengés kezdete óta a városban 500 földlökést éreztek. A földrengés kétezer kilométernyi területre kiterjedt és pusztított. A kárt 11 millió fontra becsülik.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 23

Buzakivágat és vátelkedv mérsékelt. Bányadi irányzat mellett 20.000 métermázsra került forgalomba 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek közül zab szilárd, tengeri 5 fillérrel olcsóbb, a többi nyugodt.

Idő: szép.

Buza októberre	14.26—28.
Buza áprilisra	14.86—88.
Rozs októberre	12.20—22.
Rozs áprilisra	12.64—66.
Zab októberre	12.94—96.
Zab áprilisra	13.24—26.
Tengeri augusztusra	12.10—12.
Tengeri szeptemberre	12.10—12.
Tengeri 1907 májusra	12.10—12.
Rapce augusztusra	10.28—30

Szerkesztői-posta.

T. G. Bizony vannak modern íróink, akiknek minden munkája egy-egy gaztett. Hogy szép jelszavakkal leplezik a célzatot, az csak olyan, mintha a sátán papi ruhát öltene magára.

Seb. B. dr. A szóban lévő cikket a hozzánk intézett levélben kifejtettek alapján azonnal egyenesen annak írójához küldöttük vissza.

M. Nem huzzák ki. Felvilágosítást ott kérjen a hol a sorsjegyet vásárolta.

Regénycsarnok.

Margit, meg az a másik.

— Írta: Vidovich Ernő. —

(Folytatás.)

— Valamelyik nap kezembe került egy francia újság, benne egy regény utolsó folytatása s mit gondolt? . . .

— Ki írta azt a regényt?

— Gábor?

— Ó. Utánajártam a dolognak, megrendeltem a lapot, megszereltem a régebbi folytatásokat. Akarja, hogy elvigyem a regényt?

— Hogyne.

— Csak arra kérem, ne ítélje el nagyon Gabort. Utólagra pótszemér, aki sokszor nem is hiszi, amit ír, ambar őt nem így ismerem.

Másnap délután Salamon elvitte a regényt. Tudta, Margit mennyire kíváncsi, nem maradt soká s a leány azonnal belekezdett.

Átolvasta egyfolytában s mikor az utolsó újságlapokat összegyűrtte, érezte, hogy nagy, nehéz könyvecsképek gördülnek alá a szeméből.

Mennyit áldozott ezért az emberért. Kínosra magát, hogy hűséges lehessen, rejtgette, hogy Rápolthy megtudja bálországait, mulatságait s azt hiszi, elfeledte. Hidegen, visszautasítóan bánt minden férfival, mert félt az udvarlótól.

S most az, a kiből szentül hitt és bizott, kiméledlenül kineveti, kikacagja. Elmondja csalának autennak, azért, hogy szépek, jónak mondhasa a masikat, azt akir egy harmadikért, újra meg fog csalni. Legjobban az fájt neki, hogy oly férfiban csalódott, a kinél igazabban nem ismert soha a kint a férfihűség mintaképének hitt.

Sokáig sirt. Nem tudta oly könnyen elteledni Rápolthyt, mint az őt. Rápolthy új szenvedélyei feledte a régit, Margitban csak a keserűség élt. Mert bármennyire nyomorult is a férfi, a nő meggyűlölneti de egyhamar feledni nem tudja.

Lassan-lassan megnyugodott, Salamon tudta, hogy az első hangulat már lecsengeredett s ily alkalmankor kereste fel Margitot.

— Hite volna ezt valaha? — kérdé halkan Margit.

— Tudtam, hogy így fog történni. Ezekig tartó szerelmek csak a mesében vannak már, különösen ha távol vannak egymástól. Ó vigasztalódjon, tegye azt maga is, felejtse el, mint más kellemetlen emléket.

Az élet célja a boldogulás, de ezt a boldogulást ki kell érdemelni. Az ilyen keserűségek (lehet, hogy nem a jó keserűségek) a legalkalmasabb mód arra. Olyan, mint a tüzes vas a purgatóriumbar.

Margit lehajtotta a fejét. Eszébe jutott az a holdvilágos őszi este, a melyen Rápolthy keserű szemrehányásokat tett neki.

(Folyt. köv.)

Cook és Johnson-féle

amerikai

Patent-tyukszem-Gyűrű

(törv. védve)

ma az egyetlen szer, mely a borzasztó tyukszem fájdalmakat — azonnal megszünteti és el is távolítja.

Ez ma a világ legjobb szere

minden szenvedőnek ajánlatik.

1 drb. 20 fillér, 6 drb. 1 korona.

Debreczen kapható a következő gyógyszerárakban: 385—6—5

Balázs Ödön Csapó-utca, — Kóczián Dezső — Homokker-utca, — Mihalovits Jenő, — Muraközy László, — Sziloz Ferenc az angvalhoz. — Radakovics Géza, — Dr. Rothschnek v. k., — Dr. Varga és Bodnár G. az aranyegyszarvuhoz, — Kovács L. a fehérszaruhoz — és Tóth Béla uraknál, — ugyszint a birodalom minden gyógyszerárában és droguériájában.

Az iskolai év kezdete alkalmasból ajánljuk dusan felszerelt rakományokat a t. szülők szives figyelmébe:

Fiu és Férfi ingek, labraválók, harisnyák, nyakkendők, paplanok, madráczok és flanel takarók

nagy választékban.

Feltűnő olcsó szabott árhoz.

SZABÓ LAJOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház
DEBRECZEN, RÓZSA UTCZA.

432—x—1

Hirdetések művészi illusztráció, szövegezőse, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljes díjtalanul.

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, VÁZSÁR UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Teljesen pótolják
a külföldi likőröket

Schrank Béla

előzőre berendezett

likörgyárának

elismert jó gyártmányai

Esztergomban.

Legnagyobb versenyképesség!

Képviselve: Gedő Adolf,

Debrecen.

Különleges gyártmány:

Triple Sec

„Comme il faut“.

(NEUSTEIN-féle ERZSEBET-labdacsok.)

pirulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; mentek minden ártalmas anyagtól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyöngéden hashajtók, vér tisztítók; egy gyógyszerem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint a pilulák.

Székszorulás

legtöbb betegségek forrása ellen. Csukrozott kükjük végett még gyermekek is szívesen veszik be. 15 darabot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tegeros mely 40 dobozt. tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 sor. 45 fill. A pénz előleges beküldése mellett egy tegeros bérmentve szállítatik.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük hározottan Neustein Fülöp hashajtó-labdacsait. Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót“ és „Neustein Fülöp gyógyszerész“ aláírással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp „Szent Lipót“ hoz címzett gyógyszerháza **Bécs, I., Plankeng 6.** Kapható: Debrecen: Balázs Ödön, Füleki Pál, Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnik, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

Mentő-szekrények!
minden nagyságban,
Miniszteri előírás szerint.
Schön Sándor
kegytü, kötszer és orvosi műszertárban
DEBRECEN,
Piac u. 12. (Stenczinger-ház.)

Ursus

a legtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három á-tételel. **Vasgerendaszerkezet,** legmagasabb nyomó képesség, a tököly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

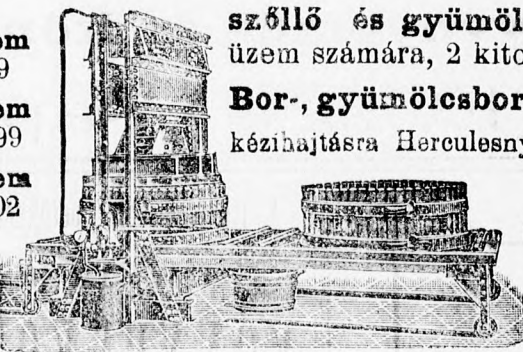
Honl gyártmány, szőlészeti, borászati és pincészeti cikkekről, valamint vadászfegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x 3.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Olesó-árban,
finom sárga és zöld-bélű cukor dinyéimet nagymenyiségben és
kifogástalan minőségben
becses figyelmükbe ajánlom!
Paczelt János
mag és virág kereskedése
Debrecen.

HYDRAULIKUS SAJTÓK

Arany érem Szeged 1899
Arany érem Budapest 1899
Arany érem Pozsony 1902

hydraulikus sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral. **Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat** kézihajtásra Herculesnyomerő szerkezettel fa- vagy vas tányérral. — Gyümölcs- és **szőlő-örlöket, bogyzógépeket,** Gyümölcs-aszáló készülékeket

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben.
MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III.

különlegességi gyár gyümölcserőrtékesítési gépekben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. — Megrendelések idejekorán kéretnek.

A legjobb arcz-szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENOCS.

mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.
Epe-szappan.
Serail-crème. nappali használatra.

Kitűnő toillet szappanok a kendős használatához

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három szíjben, fehér, rózsás és krém. 1 doboz ára 1 korona.
Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Egy tégely ára 1 kor. 4 fillér.

Egy kis tégely ára 70 fillér.

Kapható: *dr. Rothschnik V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSWAYI MATYÁS** gyógyszerháza **Aradon Szabadság-tér,** valamint minden más gyógyszerháza

A perselyek az Iparbank kirakatában láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékossgot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük teleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is.

Tájékoztatásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " 5 " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " 5 " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " 5 " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " 5 " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " 5 " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

LASZLO JOZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZARZÁMADÁSOK,

BALI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a „SZABADSÁG”

pol. napilap

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,

gyorsasajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és pontosan, a legolcsóbb árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG”

részére

jutányosan felvételnek.

A

„SZABADSÁG”

a legnagyobb és legelterjedtebb politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre 12 kor.

Fél évre 6 kor.

Negyed évre 3 kor.

Vidéken:

Egész évre 20 kor.

Fél évre 10 kor.

Negyed évre 5 kor.